

УДК 343.9:336.71

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.4.9>

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «АНТИВІДМИВНИЙ КОМПЛАЄНС»

Дубіцький М.В.,

аспірант третього року навчання

кафедри кримінального та кримінально процесуального права

НаУКМА

ORCID: 0009-0005-5370-5738

e-mail: maksym.dubitskyi@ukma.edu.ua

Дубіцький М.В. Визначення поняття «антивідмивний комплаєнс».

У статті пропонується введення нового терміна «антивідмивний комплаєнс» в обіг та надається обґрунтування доцільності його використання. Під цим поняттям необхідно розуміти постійний процес, організований учасником суспільних відносин, забезпечення відповідності його діяльності законодавчим, регуляторним, внутрішнім і добровільно взятим вимогам у сфері запобігання й протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Пропозиція введення в обіг цього терміна пояснюється тим, що він: а) відповідає меті Закону України № 361-IX; б) формалізує процес, що здійснюють учасники суспільних відносин цієї сфери; в) уточнює сферу застосування комплаєнсу; г) відкриває перспективи для кодифікації цього поняття. Зазначено, що антивідмивний комплаєнс охоплює забезпечення здійснення діяльності відповідно до вимог щодо протидії та запобігання відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Адже Закон України № 361-IX спрямований на запобігання та протидію одночасно цим трьома злочинами. Вимоги, які передбачені Законом України № 361-IX, є універсальними за своїм характером й застосовуються у комплексі з єдиною метою – ефективно запобігати та протидіяти таким суспільно небезпечним діям. Водночас запропоновано науковій спільноті використовувати цей термін у широкому й вузькому розумінні. У широкому розумінні автор пропонує використовувати термін на позначення забезпечення здійснення діяльності відповідно до вимог щодо протидії та запобігання трьома вищепереліченими суспільно небезпечними діями. Своєю чергою вузьке розуміння пропонується використовувати на позначення забезпечення здійснення діяльності відповідно до вимог, наприклад, лише щодо протидії та запобігання відмиванню злочинних доходів.

Також зазначено, що цей термін сприятиме гармонізації національної термінології з міжнародною, зокрема в контексті євроінтеграції України. Висвітлено переваги використання терміна «антивідмивний комплаєнс» перед «антилегалізаційний комплаєнс» з огляду на його відповідність практиці європейського законодавства й науковим підходам. Використання цього терміна допоможе оптимізувати поняттєвий апарат сфери запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Ключові слова: комплаєнс, запобігання та протидія фінансовим злочинам, відмивання злочинних доходів, фінансування тероризму, фінансування розповсюдження зброї масового знищення.

Dubitsky M.V. Definition of the notion «antilaundering compliance».

The article proposes introducing a new term, “antilaundering compliance,” into common usage and provides justification for its relevance. This notion should be understood as a continuous process organized by a participant in social relations to ensure that their activities comply with legislative, regulatory, internal, and voluntarily adopted requirements in the field of preventing and countering money laundering, terrorist financing, and financing the proliferation of weapons of mass destruction. The proposal to introduce this term into common usage is explained by the fact that it: a) aligns with the

purpose of the Law of Ukraine No. 361-IX; b) formalizes the process carried out by participants in social relations within this sphere; c) clarifies the scope of compliance; d) opens prospects for codifying this concept. It is noted that antilaunders compliance encompasses ensuring that activities are conducted in accordance with requirements for preventing and countering money laundering, terrorist financing, and financing the proliferation of weapons of mass destruction. This is because the Law of Ukraine No. 361-IX is aimed at preventing and countering all three of these crimes simultaneously. The requirements set forth by the Law of Ukraine No. 361-IX are universal in nature and are applied comprehensively with a single goal – to effectively prevent and counter such crimes. At the same time, the scientific community is encouraged to use this term in both a broad and narrow sense. In the broad sense, the author proposes using the term to denote ensuring that activities comply with requirements for preventing and countering all three socially dangerous acts. Conversely, the narrow sense is proposed for use to denote ensuring compliance with requirements related, for example, only to prevent and counter money laundering.

It is also noted that this term will contribute to the harmonization of national terminology with international standards, particularly in the context of Ukraine's European integration. The advantages of using the term "antilaunders compliance" over "antilegalization compliance" are highlighted, given its alignment with European legislative practices and scientific approaches. The use of this term will help to optimize the conceptual framework in the field of preventing and countering money laundering, terrorist financing, and financing the proliferation of weapons of mass destruction.

Key words: compliance, prevention and counteraction of financial crimes, money laundering, terrorist financing, financing the proliferation of weapons of mass destruction.

Постановка проблеми. Завданням кожної демократичної країни є ефективна протидія та запобігання злочинам, адже останні несуть пряму небезпеку правам й інтересам людини та громадянина, суспільства й держави. Такими суспільно небезпечними діяннями є відмивання злочинних доходів, фінансування тероризму і фінансування розповсюдження зброї масового знищення. Відповідно, держава, розуміючи матеріальність шкоди від вчинення цих злочинів, вживає комплекс заходів для запобігання й протидії вчиненню їх, зокрема шляхом створення правових механізмів щодо запобігання та протидії останнім. Вимоги правового механізму є імперативними до виконання для учасників суспільних відносин у сфері запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (далі – у сфері запобігання та протидії). Адже досягнення ефективності у сфері запобігання та протидії складно уявити без неухильного дотримання такими учасниками вимог, регламентованих правовим механізмом, і здійснення своєї діяльності відповідно до останніх. Така імперативність забезпечується застосуванням заходів юридичної відповідальності до учасників сфери запобігання та протидії у разі недотримання таких вимог (наприклад, видами відповідальності за недотримання є кримінальна, адміністративна відповідальність тощо).

Проте здатність учасників сфери запобігання та протидії здійснювати свою діяльність відповідно до вимог правового механізму ускладнюється через вплив різноманітних факторів. Наприклад, такими факторами серед іншого є: 1) наявність великої кількості вимог; 2) частота їх зміни або оновлення, оскільки сфера запобігання та протидії є динамічною; 3) здатність учасника зрозуміти зміст цих вимог та імплемувати й використовувати їх на практиці; 4) наявність достатнього ресурсу тощо. Тому учасникам сфери запобігання та протидії необхідно мати інструментарій, який би сприяв здатності останніх відповідати й дотримуватися вимог правового механізму під час здійснення діяльності для того, щоб, з одного боку, здійснювати свою діяльність відповідно до цих вимог, а з іншого, запобігти та/або мінімізувати настання негативних наслідків у розрізі настання певного виду відповідальності за порушення вимог цього механізму.

З іншої сторони, держава, яка спрямовує свої зусилля на протидію цим злочинам, завжди знаходиться у пошуках інструментів, які допомагають досягнути цієї мети.

Таким інструментом як для держави, так і для учасника суспільних відносин є комплаєнс у сфері запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Саме така складна словесна конструкція вживається у науковому середовищі, коли йде мова про комплаєнс у сфері запобігання та протидії [1, с. 205; 2, с. 75]. Слід визнати, що ця конструкція є непрактичною й такою, що ускладнює поняттєвий апарат сфери запобігання та протидії. Також у науковому середовищі нема єдиного підходу до розуміння цього поняття й використання його на практиці у цій галузі, що створює

певні труднощі в усвідомленні цього явища, його потенціалу, а також під час використання учасниками сфери запобігання та протидії.

Метою дослідження є визначення поняття «антивідмивний комплаєнс» й обґрунтування доцільності використання його у сфері запобігання та протидії.

Стан опрацювання проблематики. Питання визначення поняття «комплаєнс» є предметом багатьох наукових досліджень. Зокрема науковцями, які у своїх працях надавали визначення цього поняття, є Москаленко Н.В., Коршун А., Шелудько С.А., Колодізев О.М. та інші. Своєю чергою Ключко Л.А., Мулик А.К., Грудзевич У.Я., Пилипенко С.М. й Огінок С.В. досліджували комплаєнс у світлі запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів банками. Водночас питання визначення поняття «комплаєнс у сфері запобігання та протидії» залишається малодослідженим й, відповідно, потребує додаткової уваги та вивчення. Ба більше, поняття «антивідмивний комплаєнс», запропоноване автором, є новим та таким, що не зустрічається в науковій літературі, що обумовлює необхідність у дослідженні останнього й обґрунтування доцільності його використання.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети дослідження необхідно розпочати з наведення визначення загального поняття «комплаєнс». Автор під комплаєнсом розуміє: «...постійний процес, організований учасником суспільних відносин, забезпечення відповідності його діяльності законодавчим, нормативним, внутрішнім та добровільно взятим на себе вимогам у сфері, в якій такий учасник веде діяльність» [3, с. 60].

Необхідність застосування комплаєнсу в сфері запобігання та протидії обумовлюється наявністю диспозитивних й імперативних вимог до діяльності учасників цієї галузі. До диспозитивних можна віднести вимоги, які, наприклад, закріплені у внутрішніх документах учасника суспільних відносин сфери запобігання та протидії, або інші вимоги, які такий учасник добровільно зобов'язався дотримуватися.

Своєю чергою, імперативні вимоги зазначені у нормативно-правових актах. Одним з таких актів є Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон України № 361-ІХ) [4], який насичений значною кількістю вимог, які потрібно виконувати серед іншого суб'єктам первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ), перелічені у ст. 6 цього Закону. Наприклад, стаття 8 Закону України № 361-ІХ встановлює зобов'язання, які повинен виконувати СПФМ, а саме:

розроблення, впровадження та оновлення правил фінансового моніторингу, програм проведення первинного фінансового моніторингу та інших внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу і призначення працівника, відповідального за його проведення (абз. 1 ч. 1 ст. 8 Закону України № 361-ІХ);

здійснювати належну перевірку нових клієнтів, а також існуючих клієнтів (п. 4 ч. 2 ст. 8 Закону України № 361-ІХ);

повідомляти спеціально уповноважений орган про події, які визначені у п. 8 ч. 2 ст. 8 Закону України № 361-ІХ тощо.

Варто наголосити, що такі вимоги, які передбачені цим Законом, спрямовані на запобігання та протидію відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У разі порушення вимог, встановлених Законом України № 361-ІХ, настає відповідальність, яка, наприклад, передбачена ст. 32 Закону України № 361-ІХ і ст. 209¹ Кримінального кодексу України (далі – ККУ) [5]. Тобто в такому разі для СПФМ настають негативні наслідки.

Отже, для забезпечення відповідності діяльності суб'єкта вимогам Закону України № 361-ІХ й уникнення негативних наслідків, застосування комплаєнсу серед іншого СПФМ є необхідним.

Водночас Закон України № 361-ІХ не надає визначення терміна «комплаєнс», а в науковій літературі використовують таку конструкцію як «комплаєнс у сфері протидії легалізації (відмиванню) доходів, що одержані злочинним шляхом» [6, с. 99], без визначення цього поняття. Відповідно, відсутність визначення терміна «комплаєнс у сфері запобігання та протидії» створює прогалину для поняттєвого апарату цієї сфери, а наявність такої громіздкої конструкції ускладнює використання її на практиці.

Тому варто запропонувати ввести в обіг нове поняття, а саме «антивідмивний комплаєнс» й використовувати його науковій спільноті. Під цим терміном необхідно розуміти постійний процес, організований учасником суспільних відносин, забезпечення відповідності діяльності останнього

законодавчим, регуляторним, внутрішнім та добровільно взятим на себе вимогам у сфері запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

Пропозиція закріплення цього терміна ґрунтується на такому:

це поняття відповідає меті та змісту Закону України № 361-IX;

цей термін формалізує процес, який фактично здійснюють учасники цієї сфери, зокрема СПФМ, суб'єкти господарювання тощо. Адже окремі елементи антивідмивної комплаєнс системи вже закріплені Законом України № 361-IX. Зокрема йдеться про призначення СПФМ відповідального працівника, на якого покладено обов'язок серед іншого забезпечити проведення первинного фінансового моніторингу, розробляти й оновлювати внутрішні документи СПФМ з питань фінансового моніторингу, навчати персонал щодо виконання заходів фінансового моніторингу. шляхом проведення освітньої та практичної роботи (ч. 5 ст. 9 цього Закону);

конструкція «антивідмивний комплаєнс» конкретизує сферу застосування комплаєнсу, вирізняє його серед інших видів комплаєнсу і спрощує поняттєвий апарат сфери запобігання та протидії. Складність словесних конструкцій, які складають поняттєвий апарат цієї сфери, є характерним для останньої й практичною проблемою водночас. Навіть Національний банк України (далі – НБУ) у своїх нормативно-правових актах спрощує таку конструкцію як «легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансування тероризму та/або фінансування розповсюдження зброї масового знищення». Зокрема у Постанові правління Національного банку України від 19.05.2020 № 65 «Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» (далі – Положення 65) [7], НБУ використовує аббревіатуру «ВК/ФТ» для позначення цієї конструкції (пп. 1 п. 4 розділу I Положення № 65). Також НБУ спрощує конструкцію «запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» до аббревіатури «ПВК/ФТ» (пп. 11 п. 4 розділу I Положення № 65). Своєю чергою, це підкреслює необхідність у формуванні понять й конструкцій, які є простимим у використанні на практиці;

використання терміна відкриває перспективи його закріплення у законодавстві, зокрема у Законі України № 361-IX, що сприятиме уніфікації та ефективності правозастосування.

Також слід відмітити, що у цьому терміні потрібно охоплювати забезпечення відповідності діяльності учасника суспільних відносин вимогам щодо запобігання та протидії одночасно трьом фінансовим злочинам, а саме відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, а не лише, наприклад, відмиванню злочинних доходів, оскільки:

по-перше, Закон України № 361-IX направлений на запобігання та протидію одночасно цим трьом суспільно небезпечним діям;

по-друге, вимоги Закону України № 361-IX, які зокрема СФПМ повинні виконувати, за своєю суттю спрямовані на запобігання і протидію одночасно трьом злочинам. Такі вимоги за своїм характером є універсальними. Наприклад, вимога здійснювати належну перевірку нових й існуючих клієнтів СПФМ є заходом, який одночасно запобігає й протидіє відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення. Більше того, Закон України № 361-IX не диференціює або відокремлює заходи, які вживаються СПФМ лише для запобігання та протидії конкретному злочину, наприклад, лише відмиванню злочинних доходів. Усі передбачені цим Законом заходи застосовуються у комплексі й доповнюють один одного з єдиною метою – ефективно запобігати й протидіяти вищезазначеним суспільно небезпечним діям;

по-третє, самі ж СПФМ на практиці виконують усі застосовні вимоги Закону України № 361-IX. Тобто під час забезпечення здійснення діяльності суб'єкта первинного фінансового моніторингу вимогам Закону України № 361-IX, відбувається забезпечення здійснення діяльності одночасно всім вимогам, спрямовані на запобігання й протидію відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

по-четверте, полярна ідея створювати окремі поняття, які позначатимуть забезпечення відповідності у сфері запобігання та протидії конкретному злочину не сприятиме уніфікації поняттєвого апарату сфери запобігання та протидії й не відповідатиме сучасному стану справ. Оскільки в такому випадку буде складатися враження, що існують окремі заходи, передбачені Законом України № 361-IX, які спрямовані на запобігання й протидію конкретному злочину.

Водночас варто запропонувати науковій спільноті використовувати поняття «антивідмивний комплаєнс» у широкому розумінні як на позначення забезпечення відповідності діяльності вимогам запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Так й у вузькому на позначення забезпечення відповідності діяльності вимогам запобігання та протидії, наприклад, лише відмиванню злочинних доходів, якщо дослідник, який використовує цей термін, хоче звузити периметр його використання (вказавши про це у своїй роботі).

Щодо надання переваги вживанню конструкції «антивідмивний комплаєнс» над «антилегалізаційний комплаєнс» слід підкреслити на доцільності використання саме першого варіанта, оскільки:

- по-перше, законодавцем України у статті 198, 209 та 209¹ ККУ закріплено формулювання «легалізація (відмивання)». У Законі України № 361-IX також використовується конструкція «легалізація (відмивання)». Тобто законодавець, закріпивши таку конструкцію, надав двом різним поняттям за змістом ознаку синонімічності та взаємозамінності у разі вживання цих понять у сфері запобігання та протидії. На протигагу відмиванню, поняття «легалізація» використовується в українському професійному середовищі частіше, наприклад, для позначення переходу певного об'єкта в правове поле. Відповідно, використання словосполучення «антилегалізаційний комплаєнс» не дозволяє повноцінно конкретизувати сферу суспільних відносин, у якій використовується така конструкція;

- по-друге, міжнародною спільнотою використовується термін «*money laundering*» або «відмивання грошей» (переклад з англійської наш. – М. Д.). Наприклад, у міжнародному стандарті FATF використовується термін «*money laundering*» на позначення такого злочину [8, с. 12]. У Директиві Європейського Союзу про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту і Ради 2005/60/ЄС та Директиви Комісії 2006/70/ЄС також вживається саме відмивання грошей, а не легалізація останніх на позначення такого суспільно небезпечного діяння [9]. Цією ж спільнотою використовується конструкція «*anti-money laundering*», яку дослівно можна перекласти на українську як «антивідмивання грошей» (переклад з англійської автора. – М. Д.). Наприклад, у Регламенті Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2024/1624 від 31 травня 2024 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму фігурують конструкції «*anti-money laundering measures*» (п. 24 преамбули цього Регламенту) та «*anti-money laundering rules*» (п. 161 преамбули цього Регламенту) на позначення заходів та правил антивідмивання грошей [10];

- по-третє, у законодавстві багатьох країн Європи вживається термін «відмивання грошей». Наприклад, відповідно до п. 17 ст. 2 Закону Латвійської Республіки про запобігання відмивання коштів та фінансування тероризму, використовується термін «*pinigu plovimas*» [11], що в перекладі на українську означає «відмивання грошей» (переклад з латиської автора. – М. Д.). Згідно із Законом Республіки Польща про запобігання відмивання коштів та фінансування тероризму, в останньому вживається поняття «*praniu pieniędzy*» [12], що в перекладі на українську означає «відмивання грошей» (переклад з польської автора. – М. Д.). Використання терміна «відмивання грошей» є характерним для країн-членів Європейського Союзу, адже останні створюють свою національну законодавчу інфраструктуру у сфері запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму на основі відповідних європейських директив, в яких закріплення поняття «відмивання грошей»;

- по-четверте, у науковій літературі появу виникнення терміна відмивання грошей («*money laundering*») пов'язують з мережею пралень, які злочинці використовували з метою легалізації злочинних доходів [13, с. 190; 14, с. 141]. Отже, доцільно враховувати й історичний аспект появи назви такого суспільно небезпечного діяння як відмивання грошей.

Тобто поняття відмивання грошей є таким, яке вживається міжнародною спільнотою та закріплене у нормативно-правових актах країн Європи й на рівні нормативно-правових актів Європейського Союзу. Натомість поняття «легалізація грошей» вживається рідко або не вживається взагалі, в актах наведених вище. Що стосується українського законодавства, то надаючи перевагу вживанню саме «антивідмивний комплаєнс», а не «антилегалізаційний комплаєнс», створюються кращі умови для гармонізації й уніфікації вживання національного поняттєвого апарату з міжна-

родним, що позитивно впливає на сферу запобігання та протидії особливо з урахуванням контексту євроінтеграції України. Адже, як доцільно зазначають науковці М.О. Свірін та Ю.М. Коцюбинська, однакова термінологія позитивно впливає на нормалізацію та поглиблення співробітництва у світовій спільноті [15, с. 146].

З огляду на вищевикладене, можна виокремити такі ознаки поняття «антивідмивний комплаєнс»:

- процес забезпечення відповідності;
- постійність такого процесу;

такий процес організований учасником суспільних відносин сфери запобігання та протидії. Адже, організувати процес забезпечення відповідності можуть як і адвокатські бюро, так і юридичні особи, які не є суб'єктами первинного фінансового моніторингу, але встановили внутрішні та/або добровільно взяті на себе вимоги, спрямовані на запобігання та протидію відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Одним з таких прикладів є агрокомпанія Кернел, яка розробила політику AML (протидії відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення), й вимоги цієї політики є обов'язковими до виконання як самою компанією, так і всіма працівниками останньої [16]. Іншим прикладом є компанія АрселорМіттал, яка, відповідно до Кодексу ділової поведінки, добровільно зобов'язалася дотримуватися антивідмивного законодавства та боротися з відмиванням грошей [17];

відповідність вимогам законодавчим, регуляторним, внутрішнім так і добровільно взятих на себе у сфері запобігання та протидії відмиванню злочинних доходів, фінансуванню тероризму й фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення;

метою є забезпечення відповідності діяльності учасника суспільних відносин таким вимогам.

Висновки. Отже, використання терміна «антивідмивний комплаєнс» є обґрунтованим та доцільним з огляду на його відповідність міжнародній практиці, українському законодавству та науковій традиції. Цей термін не лише конкретизує галузь застосування, але й сприяє уніфікації поняттєвого апарату, що особливо важливо в контексті євроінтеграції України. Обрання терміна «антивідмивний комплаєнс», а не «антилегалізаційний комплаєнс» дозволяє гармонізувати національну термінологію з міжнародною, підвищуючи ефективність комунікації та правозастосування. Таким чином, закріплення цього терміна у науковій літературі сприятиме оптимізації використання понять на практиці й подальшому розвитку сфери запобігання та протидії та гармонізації останньої з законодавством Європейського Союзу.

Перспективою подальших розвідок є дослідження антивідмивного комплаєнсу з кримінологічного погляду.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Можаровський М.Ю. Комплаєнс суб'єкта господарювання: поняття, види та принципи. *Часопис Київського університету права*. 2021. № 2. С. 204–208. DOI: 10.36695/2219-5521.2.2021.41.
2. Азаренкова Г.М., Цовма Б.В., Томарович Т.В. Теоретико-методологічні засади комплаєнс-контролю у системі корпоративного управління банку в сучасних умовах. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*: зб. наук. граць. 2023. Т. 310. № 9. С. 72–80. DOI:10.32680/2409-9260-2023-9-310-72-80.
3. Дубіцький М. В. Поняття «комплаєнс»: загальна характеристика підходів до визначення. *Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки*. 2025. Т. 16. С. 54 – 62. DOI: <https://doi.org/10.18523/2617-2607.2025.16.54-62>.
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX: станом на 01 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 03.01.2026).
5. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III : станом на 17 лип. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 03.01.2026).
6. Булкот Г., Бугай Н. Комплаєнс у системі внутрішнього контролю суб'єкта господарювання. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 5. С. 98–102. DOI: <https://doi.org/10.37634/efr.2024.5.18>.

7. Про затвердження Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Нац. банку України від 19.05.2020 № 65 : станом на 8 жовт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (дата звернення: 03.01.2026).
8. International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. Paris: Financial Action Task Force, 2012. 151 p. URL: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf> (date of access: 03.01.2026).
9. On the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC: Directive of European Parliament and Council from 20.05.2015 № 2015/849: as of 30 Dec. 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32015L0849> (date of access: 03.01.2026).
10. On the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing: Regulation of European Parliament and Council from 31.05.2024 № 2024/1624: as of 19 Jun. 2024. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=C ELEX%3A32024R1624&qid=1722174849061> (date of access: 03.01.2026).
11. Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos: Įstatymas Lietuvos Respublikos Seimas no 19.06.1999 № VIII-275: na 01 Jan. 2026. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.41300/asr> (date of access: 03.01.2026).
12. O przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu: Ustawa Polskie od 01.03.2018. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000723> (date of access: 03.01.2026).
13. Мельничук М.В. Виникнення та історична еволюція легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, як суспільно-небезпечного явища. *Вісник господарського судочинства*. 2013. № 3. С. 189–196. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgs_2013_3_40 (дата звернення: 03.01.2026).
14. Павлютін Ю.М. Генеза протидії легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 140–143. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pupch_2015_2_43 (дата звернення: 03.01.2026).
15. Свірін М.О., Коцюбинська Ю.М. Поняття та сутність легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Наука і правоохорона*. 2015. № 1. С. 141–147. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nip_2015_1_23 (дата звернення: 03.01.2026).
16. Бізнес-етика та комплаєнс в компанії Kernel. Kernel. URL: <https://www.kernel.ua/ua/about/business-ethics-and-compliance/> (дата звернення: 03.01.2026).
17. Політики підприємства. ArcelorMittal. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/about/company-policies> (дата звернення: 03.01.2026).

Дата першого надходження рукопису до видання: 16.01.2026
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026
Дата публікації: 5.03.2026

© Дубіцький М.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0